

Kulmakivi

1/2012

Suomen teologisen instituutin tiedotuslehti

Henrik Perret

13.2.2012

Suvaitsematon suvaitsevaisuus

Yksi tämän ajan muotisansoista on *suvaitsevaisuus*. Sanalla oli huomattava asema myös hiljattain päättyneissä presidentinvaaleissa. ”Yhteiskunnallinen suvaitsevaisuus tarkoittaa sitä, että yhteiskunta hyväksyy muitakin poliittisia näkemyksiä, uskontoja ja kansallispiirteitä kuin ne, jotka ovat tällä hetkellä vallitsevia.” Monet ovat puhuneet ”uudesta Suomesta”, siitä, että Suomi on muka muuttunut presidentinvaalien myötä. Sanotaan, että Suomen kansasta on tullut suvaitsevaisempaa.

Sanaa käytetään ahkerasti myös kirkollisessa keskustelussa. Suvaitsevaisuus on ollut viime vaaleja hallitseva käsite myös kirkkovaltuusto- ja kirkkoneuvostovaalien yhteydessä.

Tuntuu kuitenkin siltä, että suvaitsevaisuuteen liittyy jotakin ristiriitaista. Kun aitoon suvaitsevaisuuteen liittyy se, että hyväksytään toisenlaisia näkemyksiä kuin itse edustaa, on tämän päivän suvaitsevaisuudesta tullut pitkälti suvaitsemattomuutta niitä kohtaan, jotka ajattelevat toisella tavalla kuin itse. Ihminen voi olla suvaitsevainen niitä kohtaan, jotka ovat ehkä jossakin suhteessa erilaisia mutta joilla on kuitenkin sama näkemys siitä, missä saa olla erilainen.

Tämä on käynyt selvästi ilmi sekä yhteiskunnallisissa että kirkollisissa keskusteluissa.

Kun nuori ”Anniksi” nimitetty tyttö reilu vuosi sitten kertoi iloisena siitä, miten Jumala oli puuttunut hänen elämäänsä ja miten hän on muuttunut biseksuaalista heteroseksuaaliksi, tuli hänestä aggressiivisen reaktion kohde. Monet piispatkin nousivat tätä nuorta naista vastaan. Aiheesta järjestettiin televisiossa debatti, jonka seurauksena monet erosivat kirkosta. Voi vain kysyä, kuinka moni 20-vuotias on joutunut kohtaamaan tällaista tuomiota kirkon johdon taholta.

Tämä keskustelu ei ole päättynyt. Keskustelun seurauksena eräät suuret seurakuntayhtymät ja myöhemmin yksittäiset seurakunnat ovat päättäneet, etteivät ne myönnä talousarvioavustuksia tai kolehteja niille herätysliikejärjestöille, jotka ovat olleet mukana järjestämässä tätä Älä lannistu -kampanjaa. Myös lähetystukia on otettu pois sen perusteella, miten järjestöt suhtautuvat virkakysymykseen ja samaa sukupuolta olevien liittoihin.

Nyt on myös yksi ministeri liittynyt heihin, jotka päätöksillään ottavat taloudellisen tuen pois tai ainakin vähentävät tukea niille järjestöille, jotka hyväksyvät Nuotta-lehden ”Anni”-kampanjan mukaisia näkemyksiä.

Kun eräs professori sanoo, että kristin-usko (uskonto) on virus, ei kukaan sano mitään. Tai kun Kuopion seudulla opettajana toimiva saa huomautuksen siitä, että hänen opetuksessaan usko näkyy liikaa. Kun joku sanoo tänä päivänä ääneen uskovansa, häntä pidetään uhkana tai ainakin jotenkin viallisena tai puolueellisena. Mutta sitä, joka sanoo, ettei hän usko, pidetään neutraalina.

Onko tämä suvaitsevaisuutta? Juuri ne piirit, jotka eniten puhuvat suvaitsevaisuudesta, ovat osoittautuneet kaikkein suvaitsemattommiksi. Suvaitsevaisuudesta on tullut suvaitsemattomuutta. Jollei ole asioista samaa mieltä kuin ”suvaitsevaiset”, ei voi luottaa siihen, että kohdellaan suvaitsevaisesti.

Mielestäni on tarpeen nostaa esille, että monet niistä ajan virtauksista, joita pidetään suvaitsevaisina, ovat todellisuudessa suvaitsemattomia niitä kohtaan, jotka eivät voi yhtyä kaikkeen siihen, mitä tämä suvaitsevaisuus kulloinkin käsittää.

Suvaitsevaisuuden ei tule tarkoittaa samaa kuin hyväksyminen tai synkretismi. Aito suvaitsevaisuus kunnioittaa muita ihmisiä ja myös niitä, joilla on erilaiset mielipiteet tai jotka ovat muuten erilaisia.

Jeesuksesta sanotaan, että *Hän oli täynnä armoa ja totuutta.* (Joh. 1:14).

Epätoivoinen mutta pelastuksen vastaanottanut samarialainen nainen sanoo: ”Tulkaa katsomaan, tuolla on mies, joka kertoi minulle kaiken mitä olen tehnyt!” (Joh 4:29). Mikä saikaan tämän naisen uskaltamaan kohtaamaan heitä, jotka olivat

arvostelleet häntä ja jotka olivat sanoneet hänelle totuuden mutta joilla ei ollut ollut häntä kohtaan mitään armeliaisuutta.

Evankeliumien Jeesus puhuu selvästi ja kirkkaasti Jumalan tahdosta. Hän paljastaa ihmisen pahuuden ja kutsuu synnin synniksi. Ja kuitenkin ihmiset kerääntyvät hänen ympärilleen. Hän antaa epäonnistuneille uuden toivon. Hän vetää luokseen sairaita, heikkoja ja hyljeksittyjä. Jeesus kohtasi myös lapset, jotka opetuslapset halusivat ajaa pois, sanoilla ”antakaa lasten tulla minun tyköni”.

Kristillisiä yhteisöjä leimaa ehkä useammin ”totuus” kuin ”armollisuus”. Ei kuitenkaan ole yhdentekevää vaan ratkaisevaa, mitä uskomme ja opetamme. Mutta meidän, jotka uskomme Jeesukseen ja haluamme seurata häntä, tulee pitää kiinni Jeesuksesta, joka on täynnä armoa ja totuutta. Armo ilman totuutta on onttoa ja tyhjää. Totuus ilman armoa on kylmää ja kovaa.

Armo ja totuus. Niitä Jeesus tarjoaa. Ne ovat tärkeitä suunnannäyttäjiä meille kristityille ja kristillisille yhteisöille.

Ja ne ovat jotakin paljon enemmän kuin suvaitsevaisuus.

Kuva: Sinikka Ahvenainen

Jumala joka puhuu

Timo Eskola

Teologia etsii suuntaa, mutta tänä päivänä hieman yllättävässä tilanteessa. Pitkän radikalismien vaikutuksen jälkeen ja keskellä sekularisoitunutta Eurooppaa teologia on palaamassa juurilleen. Vastakkainasettelu maallistuneen kulttuurin keskellä tunnistetaan, ja vastauksia tarjotaan uudella tarmolla.

Teologia, jota Suomen teologinen instituutti haluaa edustaa ja edistää, nousee Raamatusta. Sitä on julistanut vanha iskulauseemme: vaihtoehto kirkon parhaaksi. Kristuksen kirkko elää evankeliumista. Siksi teologien tulee tehdä paljon työtä, jotta evankeliumi säilyisi kirkkaana.

Käsittelen aihetta seuraavassa monien lainausten kautta. Näin syntyy kokonaiskuva siitä, että monet ovat nykyään samalla asialla. Itse ongelman ydin tunnustetaan hyvin, kuten ensimmäinen lainauksemme kertoo:

”Modernin teologian ongelma on siinä, että useiden sen sovellusten mukaan Jumala ei puhu. Jumala manifestoituu. Jumalasta kertovan ilmoituksen ei-manifestationaalinen puhuminen ja sanoittaminen jäävät teologien tehtäväksi. Tällainen ajattelu eroaa aivan olennaisesti klassisesta kristillisestä ilmoitusteologiasta ja Raamatun käsityksestä Jumalan ilmoitusteosta.” (Sammeli Juntunen, Kirkon raamattuteologiasta ja sen puutteesta)

Tarjottavan vastauksen teologinen päämäärä voidaan ilmaista monin tavoin. Yhdysvalloissa Frank Matera ilmaisee sen raamattuteologian termein:

”Uuden testamentin teologian tulee tarjota Uudesta testamentista sellainen

teologinen tulkinta, joka kykenee integroimaan Uuden testamentin erilaiset teologiat yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ilman harmonisointia, vaikka tehtävä olisikin vaikea. Yksi tapa saavuttaa päämäärä on ottaa huomioon ’oletettu kertomus’, implisiittinen narratiivi, joka on Uuden testamentin kirjoitusten taustalla. Se esittää näkemyksen Israelista, Jeesuksesta ja kirkosta. Kyseinen lähestymistapa sallii Uuden testamentin teologian välittää eteenpäin sitä, mitä kirjoitukset sanovat Jumalasta niiden narratiivien avulla, joita ne kertovat tai edellyttävät.” (Frank Matera, *New Testament Theology*)

Saarnaaja ja Raamatun kertomus

Raamatun viestin tulee välittyä myös saarnaan. Siksi Robert Jenson muistuttaa: ”Kirjoitukset ovat kokonaisuus siksi ja vain siksi, että ne muodostavat yhden, pitkän narratiivin. Kaikki Raamatun sivupolut, laajennukset ja kirjallisen lajin muunnelmat voidaan lukea eri keinoina kertoa yksi ja sama kertomus. Siksi esimerkiksi vertauksia käsittelevän saarnaajan on kysyttävä, mitä merkitsee se, että Jeesus kertoi tämän kertomuksen. Lisäksi on otettava huomioon, että tämän verta-

uksen kertoja on kuolleista herätetty kaikkien Herra, ja että sitä kuuli Israel, joka joko uskoi tai ei uskonut, ja että kirkko kertoo sitä edelleen.”

Irenaeusta tulkiten Jenson toteaa: ”Kun saarnaaja pysyy selvittämään, mihin kohtaan tämä vertaus sijoittuu Jeesuksen kertomuksessa Israelin kertomuksen huipentumana ja minkä paikan vertaus saa kirkon edelleenvälittämisessä, jossa Jeesuksen kertomus yhdistyy kirkon kertomukseen, saarnaajalla on saarnansa. Kaikki muu on valmistamisen mekaniikkaa ja koristelua.” (Robert Jenson, *Reclaiming the Bible for the church*)

Teologian ytimessä

Kun kirkon teologialle haetaan sisältöä, on mielestäni palattava Uuden testamentin teologian pariin. Tästä olen kirjoittanut kirjassani: ”Sen tavoite on käsitellä tekstien sisältöä systemaattisesti tekemättä kuitenkaan vääryyttä tekstin merkitysrakenteelle. Teologian merkitysprosessit tapahtuvat tekstien tasolla, eivät niiden takana. Uuden testamentin tekstien varsinainen teologinen merkitys on sidoksissa tekstien semanttiseen sisältöön. Oikea merkitys ei suinkaan löydy myyteistä riisumisen kautta semanttisen sisällön vastakohtista. Se löytyy intentionaalisista teksteistä itsestään. Analyysin tulee olla historiallista siinä mielessä, että sen tulee ottaa huomioon tekstin syntytilanne. Varhaisen kristillisen seurakunnan teologia on kyettävä selittämään siinä toisen tempelin ajan juutalaisen teologian jatkumossa, johon se luontevasti kuuluu. Samalla kuitenkin on intertekstuaalisuuden periaatteiden mukaan kiinnitettävä huomiota niihin uudelleentulkintoihin ja katkok-

Kuva: Kirsi Sell

siin, jotka tekevät varhaisesta kristologias- ta ja soteriologiasta omaleimaisia.”

Teologian sanoma on sitä, minkä Jenson edellä toivoi nousevan saarnaan asti. Myös tätä haluan painottaa: ”Jeesuksen opetus toistaa profeettojen eskatologian siitä, miten Jumala lahjoittaa vapauden pakkosiirtolaisuudessa elävälle kansalle. Jeesuksen sanoman ymmärtäminen edellyttää siten hänen julistuksensa laajaa sitomista toisen tempelin ajan juutalaiseen uskonnollisuuteen. Samalla eskatologisen pelastuksen sanoma jäsentyy systemaattisesti. Jumala itse astuu syntisten luo ja puhdistaa heidät. Hän armahtaa langenneita ja pesee kansansa puhtaaksi anteeksiantamuksella. Daavidin pojan valtakun-

nassa taivaasta sataa vanhurskautta.” (Timo Eskola, Uuden testamentin narratiivinen teologia)

Radikaalia puhdasoppisuutta

Uutta ja uudistuvaa teologian suuntaa hakevat monet eri teologian virtaukset länsimaissa. Näihin kuuluu brittiläinen ”radikaali ortodoksia”, joka haluaa nostaa sisältöön keskittyvän teologian jälleen kirkkojen identiteetin ytimeen. Aihetta temaattisesti käsittelevän kirjan mukaisesti radikaali ortodoksia ”haluaa saattaa maailmaa takaisin oikealle tielle käsitellen arkitodellisuuden ongelmia sijoittamalla ne vahvasti teologiseen viitekehykseen. Tämä ei ole yksinkertaista nostalgista paluuta esimoderniin maailmaan, vaan aiheet keskittyvät teemoihin, joita sekularismi on käsitellyt ankarasti – nimittäin estetiikka, politiikka, seksi, ruumiillisuus, persoona, näkyvyys ja tila – ja nämä kaikki tulkitaan nyt kristillisestä näkökulmasta, toisin sanoen triniteetin, kristologian, kirkon ja ehtoolliskäsityksen avulla. Tämän tuloksena on ajankohtainen teologinen projekti, jonka tarpeen on osoittanut aikamme sekularismin pinnallisuus.”

Radikaali ortodoksia ei tyydy samaan kuin liberaaliteologia, transsendentalistinen teologia tai jopa eräät neo-ortodoksian (barthilaiset) suunnat ja tarjoa vastaukseksi vain jotain yleisiä ”immanentteja ihmisten arvoja, kuten humanismia” eikä turvaudu objektiivisena pidetyn järjen ylivaltaan. ”Sen sijaan sekulaarin totuudesta luopumisen jälkeen se pyrkii rakentamaan uudelleen teologisen totuuden.” Ja kirja jatkaa: ”Tämä uusi teologinen lähestymistapa voidaan nimetä otsikolla ’radikaali ortodoksia’. Missä mielessä se on ortodoksista ja missä mielessä radikaalia?”

Puhdasoppista se on yksioikoisessa mielessä siten, että se merkitsee sitoutumista tunnustusten ohjaamaan kristinuskoon (commitment to credal Christianity) ja sen esimerkilliseen kasvupohjaan kirkkoisien teologiassa.” Radikaalia (radix, ’juuri’) se on puolestaan ”siinä merkityksessä, että se merkitsee paluuta patristisille ja keskiaikaisille juurille, etenkin Augustinuksen visioon kaikesta tiedosta pyhyyden valaisemana.” (Radical orthodoxy: Introduction)

Jumala puhuu

Teologia on siis oppia Jumalasta, kuten vanha määritelmä sanoo ja termi itse opettaa (teo-logia). Kunnan teologi uskaltaa puhua itse Jumalasta ja hän uskaltaa myös kuunnella Jumalaa, joka puhuu. Esteeksi on vain tullut radikalisoitunut raamatuntulkinta, joka on saanut monet teologit epävarmoiksi siitä, mitä Raamatusta enää rohkenee sanoa.

Nyt palataan juurille. Tässä tehtävässä on kaksi puolta. Ensinnäkin on välttämättömyydenä tuoda raamatuntutkimus ja dogmatiikka (opin tutkimus) jälleen yhteen. Nämä kaksi on liian kauan erotettu toisistaan. Kirkon oppi perustuu Raamattuun, ja sen on aina perustuttava siihen.

Toinen seikka koskee kirkon julistusta. Kun käsitys Raamatusta on oikea, papit ja teologit uskaltavat tehdä työnsä kunnolla. He voivat turvautua Jumalan Sanaan sen sijaan, että he jatkuvasti epäilisivät sitä. Kirkko ei ole metodisen ateismin paikka, eikä papin tehtävänä ole jatkaa aikamme ateistien hyökkäyksiä Jumalaa vastaan. Sen sijaan papit saavat rohkein mielin julistaa Jumalaa, jolla todella on puhuttavaa tälle raadolliselle ja syntiensä vallassa kärvistelevälle maailmalle.

Kevätkausi STI:ssä

STI:n kevään avajaisluennon piti teologian tohtori Raimo Mäkelä. Norjalaista teologia Axel Valen-Sendstadia käsittelevän väitöskirjan aiheisiin kuuluu erityisesti tämän näkemys lain ja evankeliumin erityisestä asemasta kristillisessä teologiassa. Kyse ei ole pelkästään vaatimuksen ja lahjan erosta vaan suorastaaan jumalakäsitykseen asti ulottuvasta dynamiikasta. Sen ymmärtäminen auttaa teologia jäsentämään koko dogmatiikkaa hedelmällisellä tavalla. Väitöskirja on kirjoitettu suomeksi. Sen on kustantanut Perussanoma, ja kirjaa saa ostaa Suomen Raamattuopistolta.

Miten pitäisi kirjoittaa Uuden testamentin teologiaa? STI järjesti yliopistolla akateemisen väittelyn torstaina 2.2.2012. Sen aiheena oli tutkija Timo Eskolan uusi kirja *Uuden testamentin narratiivinen teologia*.

Kommenttipuheenvuoron pitäjäksi kutsuttiin ahkerana keskustelijana tunnettu dosentti Matti Myllykoski. Alustus ja keskustelu toivat esille molempien tutkijoiden kannat varsinkin avoimella tavalla. Opiskelijoiden palaute keskustelusta oli innostunut. Tällaisessa tilaisuudessa oli mahdollista seurata, miten eri näkemykset poikkeavat toisistaan ja miten teologit perustelevat kantojaan.

Luennot ja alustukset löytyvät STI:n internetsivuilta.

Teologian maisteri **Ida Jungner** luennoi STI:n ohjelmassa **naisen asemasta ja tehtävistä alkuseurakunnassa**. Hänen innostavasta luennostaan kertoo seuraava lainaus:

”Jeesuksen kohtaamiset naisten kanssa kertovat sekä hänen halustaan olla tekemisissä heidän kanssaan että hänen kunnioituksestaan heidän älykkyyttään ja uskoaan kohtaan. Hänen keskustelunsa Samarialaisen naisen kanssa kaivolla, josta kerrotaan Johanneksen evankeliumin neljännessä luvussa, kertoo hänen valmiudestaan rikkoa sellaisia sosiaalisia konventioita, jotka ovat hänen tarkoituksensa vastaisia. Normaalisti juutalainen ei olisi ollut missään tekemisissä samarialaisen kanssa, eikä mies olisi puhunut naiselle julkisesti. On myös mielenkiintoista, että tuo samarialainen nainen on Johanneksen mukaan ensimmäinen ihminen, jolle Jeesus selkeästi ilmaisee olevansa Messias. Hän on myös opetuslapsia lukuun ottamatta ensimmäinen, joka lähtee kertomaan sanomaa Jeesuksesta muille. Johannes kirjoittaa, että kylän asukkaat uskoivat tuon naisen sanan tähden.”

Mies, joka ei koskaan palannut normaaliksi

Ville Kettunen

Erkki Jokinen tuli uskoon 12-vuotiaana, ja se herätti hänen vanhemmissaan suurta huolta. Hän tiesi pian, että oma paikka on Jumalan valtakunnan työssä. Nyt Erkki on pastori, joka on työskennellyt erilaisissa tehtävissä Suomessa ja lähetystyössä Venäjällä. Hän on myös kirjailija, joka kirjoittaa päivittäin. Muita hänelle rakkaita ja kantavia harrastuksia ovat luontokuvaus, retkeily ja musiikki.

”Olen Erkki Jokinen, pastori, neljän lapsen isä, Suomen Raamattuopiston opistopastori ja maallikkotyöstä ja -koulutuksesta vastaava opettaja. Erityisalueeni on maahanmuuttoon ja kansainväliseen työhön liittyvät kysymykset. Olin puoli vuosikymmentä Venäjällä lähetystyössä ja kymmenen vuotta maahanmuuttajatyössä venäjänkielisenä pastorina. Juuri tämän työn vetämänä tulin Raamattuopistolle käynnistämään kristittyjen maahanmuuttajien raamattukurssia, tällaista kirkollista kotouttamiskurssia.” STI:ssä Erkki on työvaliokunnan jäsen.

Erkki kertoo mielellään uskoontulostaan. – ”On ongelmallista, jos kristittyinä häpeämme kertoa sitä, millä lailla olemme tulleet löydetyiksi, millä tavoin olemme kohdanneet Kristuksen, millä tavoin olemme löytäneet evankeliumin – tai evankeliumi on löytänyt meidät.”

Erkin isoisä oli tunnettu evankelinen maallikkosaarnaaja Kalle Jokinen. Erkin

isän kotitausta oli syvästi evankelinen, mutta perinne katkesi, eikä Erkki saanut lapsuudenkodistaan sellaisia hengellisiä eväitä, että olisi opetettu rukoilemaan ja lukemaan Raamattua. Erityisesti hänen äidilleen nämä kysymykset olivat etäisiä.

– ”Uskonelämän alku oli tietysti kasteessa, mutta myös hyvän ystävän esittämissä kysymyksessä, kun olin 12-vuotias. Hän kysyi, haluatko lähteä seuraamaan elämässäsi Jeesusta. En tiennyt sen enempää, mitä se tarkoitti, mutta se kuulosti tosi hienolta. Niinpä vastasin tahtovani tietämättä, mitä se tarkoittaa. Yhdessä sitten sanoimme Jeesukselle rukouksessa, että Erkki tahtoo, että tulet hänen sydämeensä ja hänen elämäänsä mukaan ja johdatat koko loppuelämän. Rukous oli monella tavalla vaikuttava, koska se kantaa minua edelleen. Tietysti minua kantaa erityisesti myös kasteessa saatu Jumalan rakkauden liitto, joka ei koskaan lakkaa olemasta totta kenenkään kastetun elämässä.”

Erkki alkoi lukea innokkaasti Raamattua ja tiesi pian, että haluaa hengelliseen työhön. Tämä herätti kovasti huolta molemmissa vanhemmissa. Vanhemmat keskustelivat, kun luulivat, ettei Erkki ole kuulolla: ”Kauankohan tätä jatkuu, ja tuleekohan Erkistä vielä normaali?” Erkki nauraa: – ”Voi voi, ei tullut koskaan!” Siitä pari vuotta myöhemmin isä tuli uskoon, ja tilanne muuttui: oli yhteinen rukous ja yhteinen Herra. Joku vuosi sitten myös Erkin vanhempi veli tuli uskoo. – ”Äidillä alkaa olla pikkaisen yksinäistä”.

– ”Se että palvelee Jumalan valtakuntaa, ei edellytä, että on pappi. Hyvää ja siunattua on kuitenkin ollut tässä virassa oleminen, sekä paikallisseurakunnassa Orivedellä, lähetystyössä Inkerin kirkossa, maahanmuuttajatyössä Helsingin seurakuntayhtymässä ja nyt Raamattuopistolla. Hyvin monenlaisin värein ovat työyhteisöt vaihdelleet, ja hyvin rikasta on ollut tehdä työtä.”

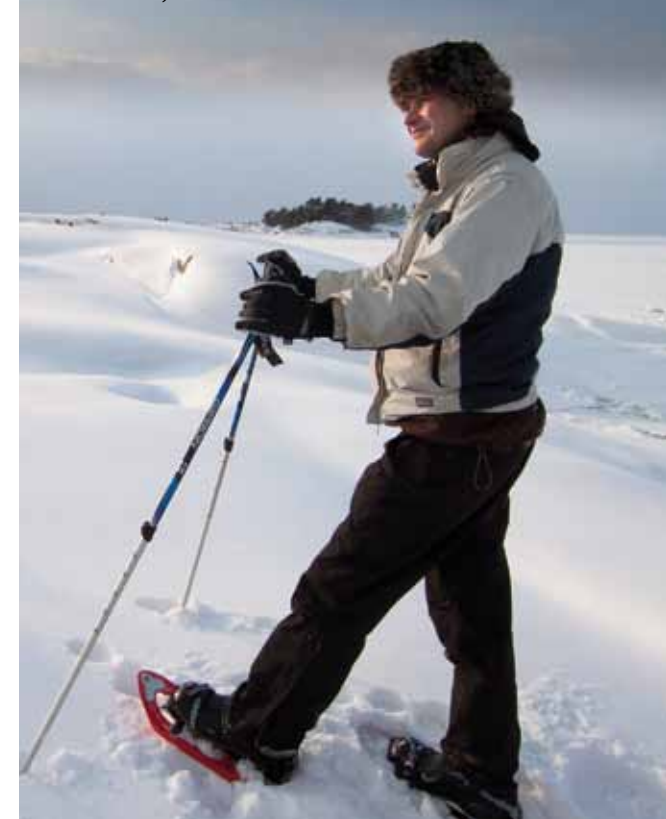
Erkki ja hänen vaimonsa Leena kokivat Jumalan kutsun lähetystyöhön. Alun perin heidän piti lähteä Afrikkaan, mutta tie vei naapurimaahan Venäjälle. – ”Se tuntui meistä maton alta vetämiseltä, vieraalta ja pelottavalta, liian isolta harppaukselta. Afrikkahan on tuossa vieressä, mutta Venäjä tuntui toiselta planeetalta. Miten me neljän alle kouluikäisen lapsen kanssa selviämme vasta Neuvostoliiton raunioilta nousseella Venäjällä?” Jumala oli Jokisten kanssa, ja Venäjä on ollut suuri siunaus koko perheelle. He saivat oppia venäjän kielen ja olla palvelemissa Inkerin kirkkoa.

Erkki on kirjoittanut kolme kirjaa: *Idänkohtaus*, *Näkymätön kaupunki* ja juuri syksyllä *Muukalainen* Perussanomalta. *Idänkohtaus* on palkittu Vuoden kristillisenä kirjana vuonna 2005. Erkki on kasvanut kiinni kirjoittamiseen siten, että kirjoittaa joka päivä. Erkki on hyvin

itsekriittinen. Kolmen kirjan jälkeen hän miettii, miten osaisi kirjoittaa ”oikean kirjan”. – ”En oikein saa kiinni kaikesta siitä mitä sisälläni on”. – ”Ehkä jossain vaiheessa selviää sekin, kirjoitanko seuraavan kirjan. Se on mahdollista. Vähän minulla on haaveissa ja rukouksissa, että siihen kirjaan saattaisivat liittyä tekstin rinnalla kuvat.”

– ”Toinen intensiivinen ja elämäni vaikuttanut harrastus on kuvaus. Nuorena harrastin paljon kuvausta diafilmille. Kun digikamerat tulivat, ajattelin, että se ei ole minun juttuni ja että siinä meni rakas harrastus. Vakava suhtautuminen kuvaukseen jäi tauolle 20 vuodeksi.” Myöhemmin Erkki antautui tekniikan edessä ja hankki digikuvausvälineet, ja parin vuoden ajan hän on jälleen kuvannut intensiivisesti. Kuvausharrastukseen kuuluu myös toinen harrastus, erävaellus. Musiikki on myös Erkille tärkeä harrastus. Nuorena hän oli aktiivinen soittaja mutta nykyään aktiivinen kuuntelija ja lastensa ”sparraaja”.

Kuva: Erkki Jokinen

Onko Uusi testamentti varmasti luotettava?

Henrik Perret

Viime vuosina on Uutta testamenttia vastaan noussut monta kriitistä ääntä. Dan Brown kirjoitti vuonna 2003 bestsellerinsä Da Vinci-koodin, jota on myyty yli 80 miljoonaa kappaletta. Kirja on käännetty ainakin 44 kielelle.

Brown luo Jeesuksesta mielikuvituskuvan, eikä hänellä ole mitään historiallisia todisteita väitteilleen. Osa hänen fiktiivisistä kirjoituksistaan rakentuu sellaisten gnostilaisten kirjoitusten pohjalle, jotka on kirjoitettu yli sata vuotta evankeliumien kirjoittamisen jälkeen.

Mutta kuinka tiedämme, että evankeliumien ja Uuden testamentin antama kuva Jeesuksesta on luotettava?

Uusi testamentti ja antiikin aika

Antiikin ajoilta ei ole peräisin mitään teosta, joka olisi niin tarkkaan dokumentoitu ja tutkittu kuin Uusi testamentti. Uuden testamentin käsikirjoituksia on olemassa 25 000–30 000. Ne ovat erikielisiä ja erilaajuisia. Monissa käsikirjoituksissa on tallella vain osa tekstistä, toisissa esimerkiksi osia evankeliumeista tai Paavalin kirjeistä, mutta monissa on myös koko Uusi testamentti.

Kreikankielisiä käsikirjoituksia lasketaan olevan 5 752 ja latinankielisiä yli 10 000. Lisäksi on mm. koptin- ja syyriankielisiä käsikirjoituksia.

Vertailun vuoksi voidaan mainita, että historian ehkä tunnetuimmasta henkilöstä, Aleksanteri Suuresta, on kirjoittanut vain muutama henkilö, ja vanhimman dokumentin on kirjoittanut Arrian noin 400 vuotta Aleksanteri Suuren kuoleman jälkeen. Hänen oletetaan saaneen aineistoa vanhemmista lähteistä, mm. tietoja kreikkalaiselta historiantutkijalta Aristobulokselta, joka oli mukana Aleksanteri Suuren matkoilla, ja Ptolemaiokselta, yhdeltä Aleksanterin kenraaleista. Näistä lähteistä ei kuitenkaan mikään ole tallella. Aleksanteri Suuren olemassaoloa ei kuitenkaan kyseenalaisteta.

Myös Homeroksen Ilias on dokumentoitu paljon huonommin kuin Uusi testamentti. Homeroksen Ilias ajoitetaan 800- tai 700-luvulle eKr. Vanhin käsikirjoitus, Venetus A, on peräisin 900-luvulta jKr.

Uusi testamentti on ainutlaatuinen

Uuden testamentin kanssa työskentelevä on ainutlaatuisessa tilanteessa: käsikirjoituksia on yli 25 000, niistä 5700 on kreikankielisiä, ja vanhimmat tekstifragmentit ovat peräisin toisen vuosisadan alkupuolelta jKr.

Ns. tekstikritiikissä työskennellään erilaisten käsikirjoitusten parissa, vertaillaan eri tekstejä, kirjoitusvirheitä, epäselvyyksiä jne. ja yritetään päästä parhaaseen lop-

putulokseen.

Tunnettu amerikkalainen tekstikriitikko, professori Bart Ehrmann, on kirjoittanut joitakin kirjoja siitä, miten ristiriitainen ja epäluotettava Uusi testamentti on. Yksi hänen kirjoistaan on vuonna 2005 ilmestynyt bestseller *Misquoting Jesus. The Story Behind Who Changed the Bible and Why*. – Vääristelty Jeesus! Kuka muutti Raamatun ja miksi.

Bart Ehrman – kuka hän on?

Ennen kuin tarkastelemme joitakin Bart Ehrmannin väittämiä, voi olla hyvä tietää hänestä jotakin. Ehrman on opiskellut kahdessa parhaimmista USA:n konservatiivisista oppilaitoksista, Moody Bible Institutissa ja Wheaton Collegessa. Hän on myöhemmin työskennellyt Princetonin ja Pohjois-Carolinan yliopistoissa. Yksi hä-

nen opettajistaan ja nykyisistä kriitikoistaan on ehkä kaikkein tunnetuin tekstikriitikko, professori Bruce M. Metzger.

Ehrmanin henkilökohtainen kehitys osoittaa ehkä, mitä hän ajaa takaa. Hän kertoo olleensa uudestisyntynyt kristitty mutta olevansa nykyään agnostikko. Hän ei voi uskoa Jeesuksen ylösnousemukseen tai Raamatun Jumalaan ylipäätään. Eniten hänen kirjoistaan on myyty kirjaa *Vääristelty Jeesus* (*Misquoting Jesus*), jossa hän kirjoittaa Uuden testamentin teksteistä. Kirjaa myytiin muutamassa viikossa useita satojatuhansia kappaleita.

Toinen kirja *Jumala-ongelma* (*God's Problem*) käsittelee Raamatun ilmoitusta kärsimyksestä. Kärsimykseen ei Ehrmanin mukaan ole mitään vastausta tai ei ainakaan mitään kiistämätöntä vastausta. Kirjassa *Jesus, Interrupted* Ehrman ottaa esille kysymyksiä, joissa käsitellään Raa-

matun kirjottajien erilaisia näkemyksiä pelastuksesta, vastaväitteitä ja syitä, miksi emme ole saaneet kuulla niistä.

En voi ajatella muuta kuin että Bart Ehrmanilla on erityinen ”missio”: hän haluaa luopua siitä uskosta, jonka hänkin aikanaan omisti. Totuuden tähden hänen UT:n teksteihin liittyvä kritiikkinsä täytyy kuitenkin tuoda julkisuuteen.

400 000 tekstimuunnelmaa?

Ehrman sanoo, että on olemassa noin 400 000 erilaista UT:n käsikirjoitusten lukutapaa. Kummallista, kun Uudessa testamentissa on vain 138 000 sanaa, hän itse lisää.

On tärkeää tietää, että Bart Ehrman laskee mukaan kaikkien käsikirjoitusten kaikki virheet, sekä suuret että pienet. Professori Norman Geislerin mukaan voidaan saman logiikan mukaan sanoa, että hänen omissa kirjoissaan on suuria virheitä. Yhdessä niistä hän löysi 16 virhettä. Jos virheet lasketaan 100 000 kopion mukaan, siitä tulee 1,6 miljoonaa virhettä.

Päteekö Ehrmanin kritiikki?

Bart Ehrman saa tilanteen kuulostamaan dramaattisemmalta kuin se onkaan. Ensiksikin mukaan luetaan kaikki käsikirjoitukset, mm. kreikan- ja latinankieliset. Nämä 400 000 lukutapaa sisältävät kaikki poikkeamat, myös kirjoitusvirheet (tunnnettujen UT:n professorien Daniel Wallacen ja Darrel Bockin mukaan kirjoitusvirheet muodostavat yli 75 % kaikista muunnelmista). Melkein 25 % lopuista liittyy esimerkiksi sanajärjestykseen tai synonyymeihin. Toisissa käsikirjoituksissa on esimerkiksi sana ”Messias” ja toiset on

taas käännetty sanalla ”Kristus”, mikä on sama sana eri kielillä. Alle 1 %:ssa muunnelmista on Jeesuksen nimestä lyhyempi tai pidempi versio. On myös eroja sanoissa ”ja” tai ”mutta” jne.

On tärkeää korostaa, että eroavuudet johtuvat ns. inhimillisistä tekijöistä: väsymyksestä kopioinnissa, vaikeudesta lukea vanhaa tekstiä, kirjoitusvirheistä jne. Missään ei ole kysymys jostakin Uuden testamentin opista tai Jeesuksen persoonaan liittyvistä seikoista: syntymisestä Neitsyt Mariasta, Jeesuksen toiminnasta, Jeesuksen radikaaleista puheista, Jeesuksen sovituskuolemasta, Jeesuksen ylösnousemuksesta tai Jeesuksen taivaaseen astumisesta. Mikään näistä ei ole epäselvää.

Esimerkkinä erilaisista versioista voidaan mainita esim. Joh. 4:1, jossa osassa teksteistä lukee ”kun Jeesus sai tietää...”, ja toisessa sanotaan: ”Mutta Herra sai nyt tietää”. Kyseessä on sama henkilö, joten tässä ei ole mitään ongelmaa. Näin on myös jakeessa Joh. 6:69, jossa sanotaan: ”Me uskomme ja tiedämme, että sinä olet Jumalan Pyhä”, ”Messias, Jumalan Pyhä”, ”Jumalan Poika”, ”Messias, Jumalan Poika”, ”Messias, elävän Jumalan Poika”. Näillä sanamuotojen eroilla ei ole mitään ratkaisevaa merkitystä, sillä kaikissa on kyse Jeesuksesta, Messiaasta, elävän Jumalan Pojasta.

Uuden testamentin tekstejä tutkitaan tarkasti. Eräät tutkijat ovat omistaneet koko elämänsä jonkin yksittäisen jakeen tutkimiseen. Toiset ovat vertailleet käsikirjoituksia, analysoineet tekstilöytöjä ja verranneet niitä muihin saatavissa oleviin historiallisiin lähteisiin.

Voimme Luukaksen kanssa todeta, että tämä on kirjoitettu ”jotta tietäisit, kuinka luotettavaa sinulle annettu opetus on.” (Luuk. 1:4)

OPISKELIJAN SUUSTA

Tutustuin STI:hin 1990-luvun lopulla opiskellessani kirkon työhön Diakissa. Tuolloin opiskelijana ja myöhemmin seurakunnan työntekijänä löysin STI:stä sellaista teologiaa, jonka varaan saatoin rakentaa paitsi työssäni myös omassa

elämässäni. Työelämässä minulle selvisi, että tarvitsen lisää koulutusta. Nyt saan opiskella teologiaa. Se on lahja, jota arvostan suuresti. STI on osaltaan vaikuttanut siihen, että lähdin opiskelemaan teologiaa.

Parin vuosikymmenen aikana moni asia on muuttunut ev.lut. kirkossa. ”Kehityksen” seurauksena monet rammat ja heiveröiset lampaat ovat jääneet yksin ja uhkaavat nääntyä kuoliaaksi paimenten näyttäessä saavallaan ovea. Myös lähetystehtävä on vaarantunut. Minun tehtäväni on palvella Jumalan armon avulla tätä kodittomaksi jäänyttä kirkon uskoon ja tunnustukseen pitäytyvää hajallaan olevaa seurakuntaa. Se ei onnistu museoimalla tai mukauttamalla kristillistä uskoa loputtomiin, vaan rakentamalla yhteisöjä, joissa voidaan elää puhtaasta evankeliumista ja alttarin sakramentista rakentuvassa seurakuntaperheessä. Kristuksen kirkkoa voidaan rakentaa vain Jumalan sanan perustalle. Siksi tarvitaan raamattuteologiaa. Piispat ovat ilmaisseet, etteivät halua kaltaisiani tunnustuksellisia pastoreiksi, mutta eivät työt Kristuksen Kirkossa siihen lopu. Ammattini turvin voin hankkia perheelleni jonkinlaista elantoa. Jumala on luvannut johdattaa meitä vaikeissa kysymyksissä, kun kuljemme rukoillen Hyvän Paimenen seurassa.

Olen kokenut opiskeluasioissa monta rukousvastausta. STI on ollut yksi niistä. STI on tehnyt maassamme merkittävän työn mm. Raamatun teologian tutkimuksen saralla. Olen saanut opiskella dosentti Eskolan johdolla Paavalin teologiaa myös yliopiston kursseilla ja seminaareissa. STIon opintojeni kulmakivi.

P-T. Hyppönen, sosionomi-amk, kirkon nuorisotyönohjaaja, teol.kand. sekä Mustanaamiokerhon kultajäsen.

Perusta-lehti on uudistunut

Teologisia aiheita käsittelevä **Perusta**-lehti, jota STI on julkaisemassa yhdessä muiden järjestöjen kanssa, uudistuu vuoden alusta. Perusta tehdään nyt siistinä liimasidoksena, ja sen uusi ulkoasu on valoisa ja kevyt. Tämä korostaa lehden asiapitoisuutta. Perustassa käsitellään aikamme ilmiöitä Raamatun valossa ja haetaan kristillistä näkökulmaa Kristuksen kirkon ajankohtaisiin aiheisiin. Lisäksi jokaisessa numerossa käsitellään Raamattua ja kirkon oppia klassista kristinuskosta korostavalla tavalla.

Perustan päätoimittajana toimii Raimo Mäkelä. Lehteä kustantaa Perussanoma Kauniaisissa, ja uudistetun lehden vuosikerta maksaa kestopilauksena 36 euroa vuodessa (tilaukset sirpa.makela@sro.fi).

VIERAILUT

Henrik Perret

- 24.–25.2. Jesus-seminarium, Närpes
 23.–24.3. Jesus-seminarium, Närvilä, Karleby
 30.–31.3. Bibels röda tråd, Petrus församling, Helsingfors
 20.–21.4. Uusikaupunki, Raamatun punainen lanka
 4.–5.5. Kristiinankaupunki, Raamatun pun. lanka/Bibels röda tråd
 25.–26.5. Pieksämäki, Raamatun punainen lanka

Timo Eskola

- 11.2. Rauhan Sana, Helsinki
 14.2. Järvenpään seurakuntaopisto
 24.2. SLEY, Riihimäki
 4.3. Lahden Kansanlähetys, seurakunta
 6.3. Riihimäen seurakunta, seurakunta
 9.3. SLEY, nuoret aikuiset, Helsinki
 31.3. Suomen Raamattuopisto, Kauniainen

SUOMEN TEOLOGINEN INSTITUUTTI

Osoite

Kaisaniemenkatu 13 A 4. kerros
 00100 Helsinki

Puhelin

09 668 9550

Faksi

09 6689 5555

Sähköpostit

sti@sti.fi
 etunimi.sukunimi@sti.fi

Kotisivu

www.sti.fi

Pankkitili

Sampo 800011-564245
 FI74 8000 1100 5642 45, BIC DABAFIHH

Työntekijät

päsihteeri Henrik Perret (gsm 0500 542 542)
 tutkija Timo Eskola (koti 019 722 702)
 sihteeri Kirsi Sell

Aukiolo: lukukausien aikana klo 9–19

Taitto Kirsi Sell

Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus.
 Seurakuntavierailuja, luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali.

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa.
 Vuositukijäsenmaksu 35 euroa (opiskelijat 10 euroa, yhteisöt 100 euroa). Ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja.

Rahankeräyslupa 2020/2011/400
 (7.6.2011–6.6.2013)

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille kuusi kertaa vuodessa.

Hallituksen puheenjohtaja
 toiminnanjohtaja Timo Junkkaala

Jäsenjärjestöt

Ev.-lut. Lähetysyhdistys Kylväjä
 Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
 Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys
 Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat
 Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
 Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
 Suomen Raamattuopisto
 Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
Kaisaniemenkatu 13 A
00100 HELSINKI

*- Tulkaa, selvittäkäämme
miten asia on, sanoo Herra.
- Vaikka teidän syntinne ovat verenpunaiset,
ne tulevat valkeiksi kuin lumi.
Vaikka ne ovat purppuranpunaiset,
ne tulevat valkeiksi kuin puhdas villa.*

Jes. 1:18